

Bildande av naturreservatet Kanterboda i Örebro kommun

Beskrivning av reservatet
=====

Reservatets benämning: Naturreservatet Kanterboda

Kommun: Örebro

Socken: Vintrosa

Fastighet: Del av fastigheten Kalkberget 3:1

Lägesbeskrivning: Området är beläget i Kilsbergens sydöstsluttning ca 1,5 km sydväst om Garphyttan och ca 15 km väster om Örebro. Reservatet ligger inom topografiska kartbladet 1044 (Karlskoga NO) och ekonomiska kartbladet 10459 (Suttarboda) samt har tyngdpunktskoordinaterna X=6575390 Y=1449650.

Fornlämning: I nordöstra delen av reservatet finns en fornborg, fornlämning nr 33 i Vintrosa socken. Fornborgen är skyddad enligt 1 § fornminneslagen. Enligt lagens 3 § omfattar skyddet även omgivande mark i den omfattning som erfordras för att bevara fornlämningen och bereda, med hänsyn till dess art och betydelse, erforderligt utrymme kring den.

Naturvårdsförvaltare: Skogsvårdsstyrelsen i Örebro län

Markägare: Statens genom naturvårdsfonden

Areal: 6,2 ha

Ärendets handläggning: Genom beslut av länsstyrelsen den 28 december 1936 förklarades, med stöd av dåvarande 6 § lagen om naturminnesmärkens fredande av den 25 juni 1909, alla inom fastigheten Kalkberget nr 3 och Förvaringsberget nr 2 växande idegranar som fridlysta naturminnesmärken.

Länsstyrelsen har i samband med genomförandet av naturinventering av Kilsbergsområdet avgränsat den del av ovannämnda markområde som rymmer huvuddelen av de aktuella idegranarna. Förslag har därefter väckts att avsätta detta område som naturreservat och därigenom möjliggöra den speciella skötsel av skogen inom området som anses erforderlig för att beståndet med idegran skall kunna fortleva och utvecklas. I samband med försäljning av Garphytte Bruks skogsmarker i Kilsbergen har det ifrågasatta reservatområdet förvärvats av naturvårdsfonden.

Förslag till skötselplan och föreskrifter har remissbehandlats och godkänts av bland annat Örebro kommun, Skogsvårdsstyrelsen, Örebro biologiska förening och naturvårdsverket.

Grund för beslutet

Det för reservatbildning aktuella området rymmer en växtgeografiskt intressant förekomst av idegran i norra Kilsbergen. Området utgör en av de två större lokaler för idegran i Kilsbergsområdet och Örebro län i övrigt.

Idegranen är normalt en kustbunden art och förekomsterna i Kilsbergen anses utgöra en kvarleva från den tid då havet nådde fram till Kilsbergens fot.

Idegranförekomsterna i Kilsbergen har i den fysiska riksplaneringen upptagits som riksintresse för den vetenskapliga naturvården.

Hela reservatområdet utgör skogsmark företrädesvis av typen ängsgranskog samt hällmarks- och hedtallskog på berget med fornborgen. Ängsgranskogen har en ställvis rik vegetation med ett flertal krävande arter såsom blåtry, tibast, trolldruva, tvåblad m m.

Det aktuella området ligger i nära anslutning till vägen mot Suttarboda friluftsgård, en av replipunkterna för det rörliga friluftslivet i Kilsbergen.

Syftet med reservatbildningen är i första hand att för kännedom om landets natur bevara en växtgeografiskt intressant lokal med idegran och samtidigt möjliggöra en skötsel av området som garanterar en fortlevnad och utveckling av idegranförekomsten. I andra hand är syftet att underlätta för allmänheten att på ett för naturmiljön skonsamt sätt uppleva områdets naturvärden.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatföreskrifter

För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (1964:822) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt bestämmelser om naturvårdsförvaltningen skall gälla beträffande området.

A. Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägarens och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär

2. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
3. anlägga vägar eller stigar, utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
4. dra fram mark- eller luftledning
5. använda kemiska bekämpningsmedel
6. tillföra växtnäringsämnen
7. avverka, röja eller utföra annat ingrepp i vegetationen utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
8. dika

B. Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen angående markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av till detta beslut fogad skötselplan.

C. Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. medföra ej kopplad hund
 2. göra upp eld
 3. rida eller framföra motordrivet fordon
 4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar
 5. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada plantor av träd och buskar liksom blommor eller andra växter
 6. tälta
 7. anordna orienteringskontroller eller snitslade spår
 8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförliga anordningar
- D. Bestämmelser jämlikt 9 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen
- a) Syftet med värden och förvaltningen

1980-03-31

11.1211-1609-77

Skötseln av området syftar till att skapa bästa möjliga livsbetingelser för i området växande idegranar samt möjliggöra föryngring av idegran inom området. Risken för slitage och annan skada på naturen skall minskas genom åtgärder som vägleder besökare inom området.

b) Skötselplan

Länsstyrelsen meddelar föreskrifter om vården av reservatet genom att fastställa bifogade skötselplan, daterade 1980-02-04. Skötselplanen skall med ledning av skötselarbetet revideras senast om 10 år.

c) Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar

d) Naturvårdsförvaltningen

Området skall förvaltas av skogsvårdsstyrelsen

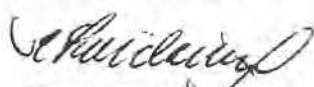
e) Samråd

Vid förvaltningen skall samråd fortlöpande ske med länsstyrelsen samt i frågor av större vikt även med länets skötselråd.

./.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, jordbruksdepartementet se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har deltagit länsråd Ove Sundelius, beslutande, förste länsassessor Nils Hakelier, bitr länsarkitekt Olle Karlsson, överlantmätare Håkan Zetterberg, länsantikvarie Olle Lindqvist, byrådirektör Per Olov Föhr samt ingenjör Göran Janzon, föredragande.

Ove Sundelius

Göran Janzon

Bilagor

Besvärshänvisning

Sändlista

Karta i skala 1:10 000 med inlagda reservatgränser

Skötselplan

Dnr 11.1211-1609-77

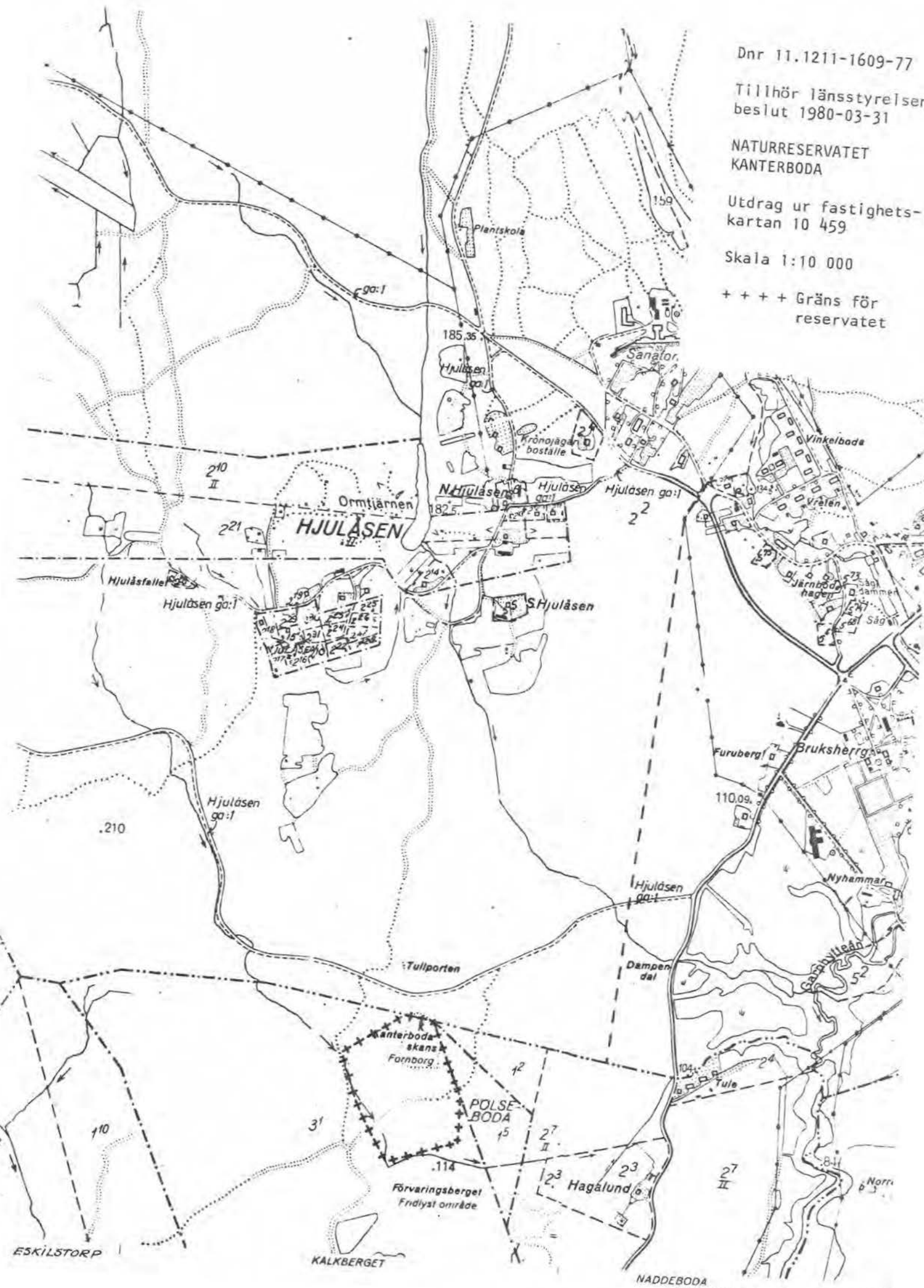
Tillhör länsstyrelsen
beslut 1980-03-31

NATURRESERVATET
KANTERBODA

Utdrag ur fastighets-
kartan 10 459

Skala 1:10 000

+++ Gräns för
reservatet

Sändlista har ej scannats

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om Ni vill överklaga länsstyrelsens beslut skall Ni skriva till regeringen,

Jordbruksdepartementet

Tala om varför Ni anser att beslutet skall ändras och vilken ändring Ni vill ha. Skicka även med sådant som Ni anser har betydelse för ärendet.

Regeringen **måste ha fått** Er skrivelse inom den tid som nedan markerats med kryss, annars kan regeringen inte ta upp Ert överklagande.

- ☒ tre veckor från den dag då Ni fick del av beslutet
- ☐ tre veckor från den dag då beslutet är daterat
- ☐ två månader från den dag då Ni fick del av beslutet
- ☐ två månader från den dag då beslutet är daterat
- ☐

Tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att anteckna ärendets nummer.

Underteckna skrivelsen och uppge namn, personnummer, postadress och telefonnummer. Om Ni anlitar ombud kan i stället ombudet underteckna skrivelsen.

För ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till länsstyrelsen.

DEPARTEMENTENS POSTADRESSER

Arbetsmarknadsdepartementet
Finansdepartementet
Industridepartementet
Justitiedepartementet
Kommundepartementet
Utbildningsdepartementet

Fack
103 10 STOCKHOLM

Bostadsdepartementet
Försvarsdepartementet
Handelsdepartementet
Jordbruksdepartementet
Kommunikationsdepartementet
Socialdepartementet

Fack
103 20 STOCKHOLM

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge naturvårdsförvaltaren anvisningar om bevarande av naturreservatets vetenskapliga värden. Planens mål och riktlinjer är långsiktiga och åtgärdsförslagen är översiktliga. För större åtgärder inom området skall en särskild åtgärdsplan upprättas som ansluter till angivna mål och översiktliga åtgärdsanvisningar.

SYFTET MED RESERVATSBILDNINGEN

Syftet med reservatet är enligt beslutet 1980 att för framtiden bevara de växtgeografiskt intressanta bestånden med idegran och samtidigt genom aktiva åtgärder gynna förekomsten av idegran inom området. Enligt angivna skötselbestämmelser skall reservatet skötas med syftet att:

- skapa bästa möjliga livsbetingelser för i området växande idegranar
- möjliggöra föryngring av idegran inom området
- minska risken för slitage och annan skada på naturen genom åtgärder som vägleder besökare inom området.

FÖRESKRIFTER OCH ADMINISTRATIVA DATA

Skyddsform:	Naturreservat
Beslutsdatum:	1980-03-31
Kommun:	Lekeberg
Registerområde:	Lekeberg
Fastighetsbeteckning:	Fastigheten Kalkberget 3:2
Läge:	Vintrosa socken mellan Garphyttan och Lannafors, ca 20 km väster om Örebro.
Area:	ca 6 ha
Markägare:	Naturvårdsfonden
Naturvårdsförvaltare:	Länsstyrelsen

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
2. anordna upplag annat än tillfälligt i samband med områdets skötsel
3. anlägga vägar eller stigar, utöver vad som framgår av fastställd skötselplan
4. dra fram mark- eller luftledning
5. använda kemiska bekämpningsmedel

6. tillföra växtnäringsämnen

7. avverka, röja eller utföra annat ingrepp i vegetationen utöver vad som framgår av fastställd skötselplan

8. dika.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen angående markägarens och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång.

Markägare och annan innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att de åtgärder vidtages inom området som framgår av skötselplanen.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet.

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att:

1. medföra ej kopplad hund

2. göra upp eld

3. rida eller framföra motordrivet fordon

4. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar

5. plocka, gräva upp eller på annat sätt skada plantor av träd och buskar liksom blommor eller andra växter

6. tälta

7. anordna orienteringskontroller eller snitslade spår

8. anbringa tavla, plakat, affisch, skylt, inskrift eller därmed jämförliga anordningar.

NATURFÖRHÅLLANDEN

Området är beläget i en sydostsluttning av Kilsbergen på nivån 120-150 m.ö.h. Berggrunden inom området är till stor del uppbyggd av urkalksten. Ett sedan lång tid tillbaka nerlagt kalkbrott finns ca 500 m sydväst om området. Marken inom området är huvudsakligen täckt av morän som är kalkhaltig. Moränen är delvis svallad och bildar här och var strandvallar i sluttningen. Genom området rinner flera bäckar och surdråg. Vissa delar av området är kärrartat, närmast av rikkärrstyp.

Reservatet rymmer en växtgeografiskt intressant förekomst av idegran i norra Kilsbergen. Området utgör en av två större lokaler för idegran i Kilsbergsområdet och Örebro län i övrigt.

Idegranen är normalt en kustbunden art och förekomsterna i Kilsbergen anses utgöra en kvarleva från den tid då havet nådde fram till Kilsbergens fot.

Vid tidigare inventeringar av området har 48 stycken idegranar påträffats. Dessa förekommer dels koncentrerade till ett par tätare grupper, dels utspridda som enstaka exemplar inom området. Föryngring sker på ett fåtal platser.

Idegransförekomsterna i Kilsbergen har i den fysiska riksplaneringen upptagits som riksintresse för den vetenskapliga naturvården.

Hela reservatsområdet utgör skogsmark företrädesvis av typen ängsgranskog samt hållmarks- och hedtallskog på berget med fornborgen. Ängsgranskogen har en ställvis rik vegetation med ett flertal kalkgynnade arter. I buskskiktet förekommer rikligt med ask, olvon, blåtry, berberis och tibast samt en del hassel. Även fältskiktet är rikt med förekomst av ett flertal delvis krävande örter, bl.a. trolldruva, tvåblad, blåsippa, liljekonvalj, smörbollar, skavfräken och nyckelblomster.

SKÖTSELBESTÄMMELSER FÖR DELOMRÅDEN

Övergripande mål / kvalitetsmål

Antalet livskraftiga idegranar i området är minst 40. Föryngring av idegran sker inom området. Omgivande skog skall vara barrblandskog med naturskogsprägel.

Beskrivning, skötselmål och åtgärder för skötsel

Skötselområde 1, skansberget, 0,5 ha

Beskrivning: Området utgörs av berget med fornborgen. Hållmarks- och hedtallskog med underväxande en, rönn och asp.

Mål: Glest bevuxen, men variationsrik tallskog. Borgvallarna skall hållas fria från vegetation.

Åtgärder: Eventuellt uppträngande sly på vallarna avverkas efter hand.

Skötselområde 2, idegransbestånden, 1,5 ha

Beskrivning: Områden med flera exemplar av idegran. Idegranarna står företrädesvis i mer eller mindre öppna gläntor med omgivande sluten skog av typen ängsgranskog eller blåbärsgranskog. I gläntorna trivs också bl.a. berberis, olvon och hassel. Vissa exemplar av idegran är trängda av intillväxande träd och buskar. Vissa röjningar runt idegransbestånden har gjorts på senare år. Föryngring av idegran sker på några få platser.

Mål: Att förbättra livsbetingelserna för idegran och möjliggöra frösättning och föryngring.

Åtgärder: Successiva röjningar runt idegransbestånden. Plockhuggning för att skapa luckor runt bestånden och möjliggöra föryngring.

Skötselområde 3, övrig skog, 4 ha

Beskrivning: Området är bevuxet med granskog av hed- eller ängstyp med inslag av björk, asp, al och tall. Här finns även enstaka ädla lövträd, såsom ask, alm och hassel. I de torrare partierna domineras markskiktet av blåbärsris. I ängsgranskogen är floran frodig med stort inslag av örter. Större delen av området har inte gallrats på mycket länge och skogen har en relativt varierad ålder. I vissa partier finns gott om död ved. I väster finns ett mindre område med granskog av hedtyp som nyligen gallrats. I sydvästra delen av området finns en s.k. ormgran som markerats med särskilt fridlysningsmärke.

Mål: Granskog av hed- eller ängstyp som i huvudsak lämnas för fri utveckling. Enstaka exemplar av idegran gynnas. Detta gäller även nyuppkomna idegranar.

Åtgärder: Rövning sker successivt runt enstaka exemplar av idegran och runt nyuppkomna idegranar. Annars inga åtgärder.

Bränder

Uppkomna bränder skall släckas utan begränsning.

Jakt

Inom området får jakt bedrivas utan särskilda restriktioner.

FRILUFTSLIV OCH TURISM

Övergripande mål

Reservatsområdet skall vara tillgängligt för allmänheten enligt allemansrättsliga principer med de begränsningar som framgår av föreskrifterna enligt punkt C i reservatsbeslutet. I den mån det inte strider mot bevarandeintressena är det tillåtet att med enkla anordningar, t.ex. markerade stigar, vägvisningar och informationstavlor, underlätta allmänhetens möjligheter till naturupplevelser inom reservatet.

Tillgänglighet

Det aktuella området ligger i nära anslutning till vägen mot Suttarboda friluftsgård, ett viktigt centrum för det rörliga friluftslivet i Kilsbergen.

Området nås enklast via stigarna norrifrån från vägen mot Suttarboda. Genom området leder ett par stigar. En stig fortsätter genom området ner mot ett kalkbrott.

Information och anläggningar

Information om det skyddade området skall lämnas på informationsskyltar. Länsstyrelsen svarar för produktion, uppsättning och underhåll av dessa skyltar. Skyltarna utformas enligt Naturvårdsverkets anvisningar. Övrig information, såsom informationsbroschyrer, tas fram av Länsstyrelsen. I lämplig omfattning läggs informationen även ut på Länsstyrelsens hemsida på internet. Upplysningstavlor finns dels vid Suttarbodavägen och dels vid reservatsgränsen där stig kommer in i reservatet. Genom reservatet leder en markerad stigslinga.

Gränsmarkeringen skall följa svensk standard, SIS 03 15 22. Utmärkning av gränser bör ses över vart femte år. Länsstyrelsen svarar för detta.

Tillsyn

Naturvårdsförvaltaren ansvarar för tillsynen av reservatet. Tillsynen kan läggas ut på enskild eller annan lämplig uppdragstagare.

DOKUMENTATION OCH UPPFÖLJNING

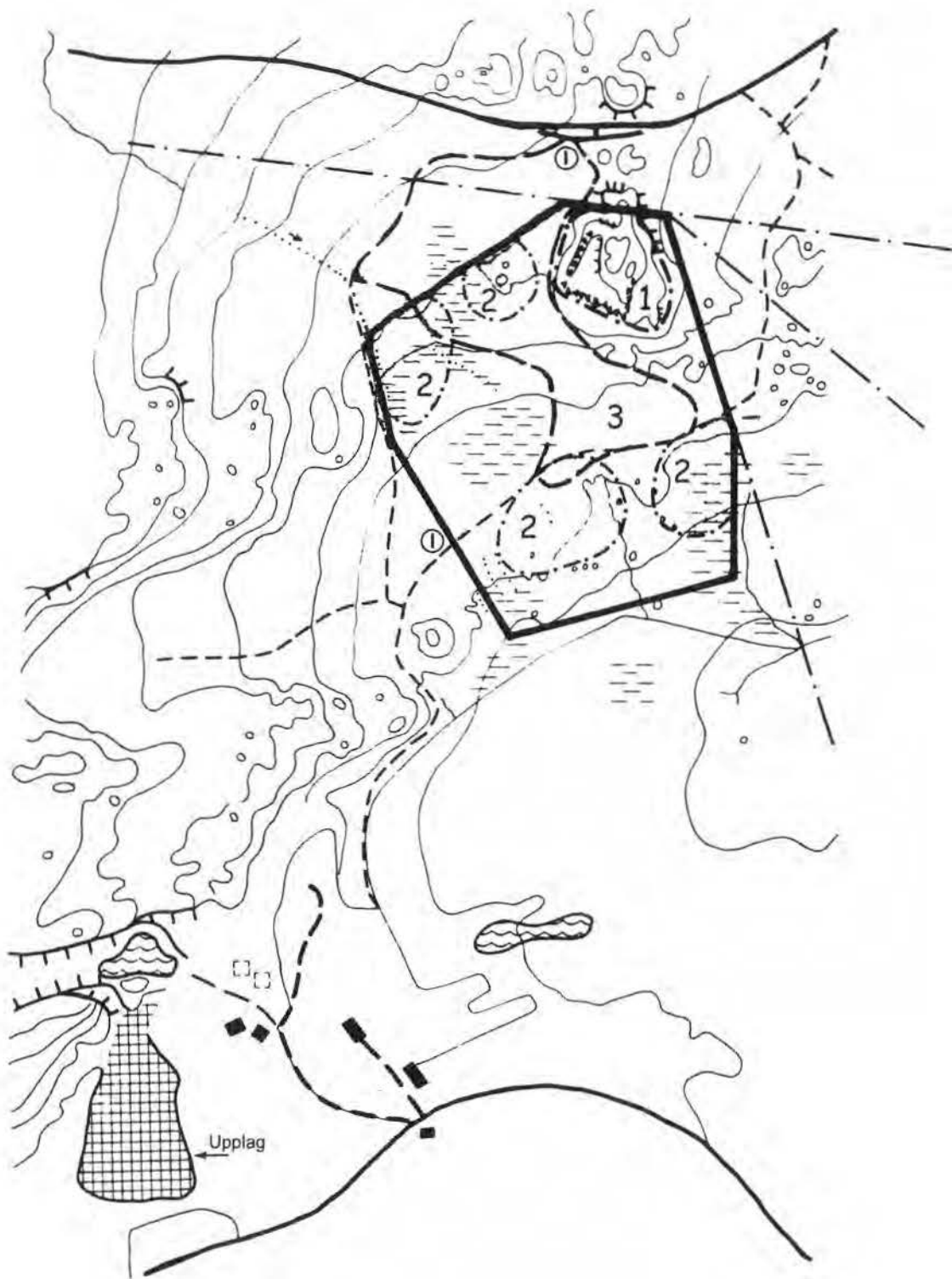
Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder, eventuellt slitage och andra förändringar i naturförhållanden m.m. inom reservatet. Dokumentationen skall helst ske med både anteckningar och foton. Det är särskilt viktigt att dokumentera slitage och status före och efter utförda skötselåtgärder. Idegranarnas utbredning inom området skall dokumenteras regelbundet.

FINANSIERING AV SKÖTSELINSATSER

Finansiering av den löpande skötseln och återkommande restaureringsinsatser sker inom ramen för det statliga vårdanslaget.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERADE ÅTGÄRDER

Åtgärd	Område	Tidpunkt	Utförare	Prioritet
Röjning/ gallring runt idegranarna	2, 3	Var 5:e år	Uppdrag	1
Röjning/ gallring på skansberget	1	Var 5:e år	Uppdrag	2
Plockhuggning runt idegransbestånden	2	Var 5:e år	Uppdrag	2
Stigröjning	1, 2, 3	Årligen	Uppdrag	2
Gränsmarkering		Var 5:e år	Uppdrag	2

KANTERBODA 1:5000

KARTA TILL SKÖTSELPLAN

- Reservatsgräns
- Gräns för skötselområde
- Markerad stig
- ① Informationstavla

KANTERBODA 1:5000 **INVENTERINGSKARTA**

- Hedtallskog
- Blåbärsgrenskog
- Fuktig ängsgrenskog
- Växplats för Idegran
- Gallrat i sen tid
- Kärrmark